

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)

Štev. (No.) 9

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

15. marca 1979

0 človekovih pravicah po svetu

V zadnjem času se mnogo govori in piše o človekovih pravicah, zlasti odkar je sedanji ameriški predsednik v nastopnem govoru posebej naglasil zavzetost Amerike za temeljne svobode in se mu je v tem sedaj pridružil tudi novi vrhovni poglavar Cerkve v Rimu. Svetovni pregled o stanju človekovih pravic kaže, da se je v tem oziru položaj na svetu v zadnjih dveh letih znatno izboljšal. Posebna ustanova v New Yorku za imenom Freedom House je v svojem letnem poročilu za 1978 ugotovila, da je uživalo politične in civilne pravice v tem letu 563 milijonov ljudi več kot v prejšnjem, in sicer v 24 državah; na drugi strani je te pravice izgubilo 144 milijonov v 8 državah. Povprečno izboljšanje je torej zajelo približno 420 milijonov ljudi, kar sicer sorazmerno s številom ljudi na zemlji ni bogve kako imponantno, pa je vendar razveseljivo.

Poročilo, objavljeno pod naslovom Comparative Survey of Freedom v letošnjem januarju, je bilo sestavljeno s sodelovanjem uradništva ustanove same, znanstvenikov in učenjakov, vladnih uslužbencev in organizacij za človekove pravice ter s pomočjo časopisnih poročil. Z ozirom na to se smejo podatki vzeti kot zanesljivi in resnični. Leonard R. Sussman, direktor uradov v Freedom House namreč zatrjuje, da so zbiralci gradiva za poročilo skrbno pazili, da je bila vsaka dežela ocenjena po lastnem merilu, ne pa po splošnem standardu, kar jamči, da ni nobena dežela kaznovana samo radi tega, ker v nji ne vlada demokracija po zapadnem vzorcu.

V vsaki deželi je bila stopnja svobode določena na osnovi večjega števila kriterijev, na katerih slonijo politične svobode in civilna svoboda posameznega državljanja. Pravice politične svobode vključujejo vlogo individualnega občana pri izbiro vodilnih osebnosti (svobodne volitve) in pri določanju narodne politične linije. Civilne svobode vsebujejo stopnjo verske svobode, pravice do prostega združevanja in zborovanja, svobodo govornice in pisane besede in neodvisno sodstvo.

Iz splošnega pregleda je razvidno, da je le samo 35 odstotkov svetovnega prebivalstva klasificiranih kot svobodnih, dočim jih je 25% deloma svobodnih, 40% pa nesvobodnih. Iz teh statističnih podatkov sledi, da pri oceni svobode na tem svetu ni mesta za poskakovanje od veselja. Če samo tretjina ljudi na zemlji uživa pravo svobode, je to dovolj žalostno spričevalo za človeški rod, da dopušča dve tretjini ljudi živeti v delnem in večinoma popolnem zatiranju človekovih naravnih in prirojenih pravic do življenja, svobode in stremljenja po sreči, kot pravi ameriška Izjava o neodvisnosti. In to navkljub vsem prizadevanjem in lepim besedam pri svetovni organizaciji Združenih narodov, ki s tu navedeno statistiko res ne more dobiti spričevala o uspešnem uveljavljanju sprejemljivega svetovnega reda.

Da je temu tako, se nikakor ne smemo čuditi, če pomislimo, da v današnji sestavi Združenih narodov visoko prevladujejo zastopstva iz držav, ki jih štejemo med delne, še mnogo več pa med popolne tiranije. Kako bodo zastopniki tiranov glasovali za človekove svobode in se borili za zgoraj našteje naravne pravice do življenja, svobode in sreče? Slabo drevo ne more roditi dobrega sadu, pa naj ima še tako lepo zvoneče ime in vso moč in oblast. Da ga ne rodi, dovolj jasno kaže tale slika iz poročila o upoštevanju in spoštovanju človekovih pravic na svetu:

48 držav in 27 teritorijev (ozemelj brez statusa državnosti) se veseli več ali manj popolne svobode svojega ljudstva; 54 držav in 28 teritorijev izkazuje le delno svobodo državljanov; 56 držav in 4 teritoriji so pod šibo nasilja in tiranije. Kdor te podatke še enkrat skrbno prebere, ne more biti vesel sta-

ZA IN PROTI SMRTNI KAZNI V JUGOSLAVIJI

„RAJŠI DOBRE UČITELJE NAMESTO DOBRIH POLICISTOV“

Ena od značilnosti nove Jugoslavije so bile množične moritve nasprotnikov komunističnega režima, ki je v tej državi zavladal po letu 1945, o katerih zunanji svet, še manj komunistična justica niso vodili nobenih uradnih statistik. Politične emigracije posameznih narodov Jugoslavije so mogle seznaniti svetovno javnost o množičnih pobojih v prvih mesecih po koncu 2. svetovne vojne v Jugoslaviji iz razumljivih razlogov samo v okroglih številkah. Točnega števila usmrčenih v prvih letih v Jugoslaviji ne bo verjetno nikdar možno dognati.

Značilno za tisto prvo dobo vladanja komunistične partije v Jugoslaviji je tudi, da je komunistična justica po poldrugem letu „sojenja“, se pravi šele ob koncu leta 1946 začela postopoma ločevati običajen kriminal od „političnega kriminala“, se pravi običajne zločince od političnih nasprotnikov partijskega režima. Ni pa vse do leta 1955 kljub temu vodila nobenih uradnih statistik, odn. jih ni dala v javnost. Šele od omenjenega leta naprej jugoslovanska justica objavlja uradne statistike o smrtnih obsodbah, izrečenih in izvršenih nad običajnimi kriminalci na eni in nad političnimi nasprotniki režima na drugi strani. Ni pa seveda s tem rečeno, da so te statistike popolne, vsaj kar tiče izvršitev smrtnih obsodb nad političnimi nasprotniki režima. Toda zaradi režima tudi nasprotna trditve ni dokazljiva.

Jugoslovanska justica, pri kateri je treba v političnih primerih vedno istovestiti sodno justico s partijsko in obratno, v izrekanju smrtnih obsodb ne štedi. Povprečno je v novi Jugoslaviji letno izrečenih 25 smrtnih obsodb, od katerih jih je najmanj šest letno tudi izvršenih s streljanjem. Strelja vedno policija, in sicer v skupinah po 12 mož, od katerih jih šest dobi puške s pravi naboji, drugih šest pa z naboji brez krogel.

Vsi ti zgoraj omenjeni podatki bodo objavljeni (če jo bo jugoslovanska policija dovolila izdati) v knjigi, ki jo je napisal sedanji vodilni jugoslovanski kriminalni odvetnik dr. Fila Filota. Izvlečki knjige so bili objavljeni vnaprej v dnevniku Večernji Novosti in so povzročili med prebivalstvom veliko presenečenje, v partiji pa veliko razburjenje. Ko je o tej seriji v Večernjih Novostih poročal 12. februarja t. l. še britanski Reuter, je novica presenetila tudi Zahod, predvsem juridični svet. Slika o humanem jugoslovanskem komunizmu, ki jo je partija z večjo propagando ustvarila v svetu, se je natrgala.

65 letni dr. Filota v svoji knjigi zahteva odpravo smrtnih kazni v Jugoslaviji, s čemer je sprožil vroče debate pri kavarniških omizjih, po visokih solah, v partiji in celo na nekaterih programih beograjske televizije o zadevah, ki se tičejo zakonitosti in reda v državi, kar pa seveda zaradi partijskega istovetenja z državo zadeva partijo samo.

Dr. Filota piše, da je „smrtna ka-

nja, v katerem se nahajajo narodi na svetu. Prav mora dati pripombi ravnateljstva statistike pri Freedom House, Raymond D. Gastilu, ki je zapisal: „Za mnoge ljudi ostaja svoboda samo še v upanju...“

Izdelava takega dela kot je omenjeni Comparative survey of Freedom zahteva obsežno in temeljito ocenitev in obdelavo obstoječih razmer v posameznih državah, če naj bo res objektivno in resnično. Sestavljalci so se tega dobro zavedali, saj pravi sam vodja te akcije L. R. Sussman, da je „važno priznati, kako obstajajo različne vrste človeških družb (societies), ki pomagajo k svobodi poedinca“. Ne more torej iti vse po enem kopitu. Zato pa ima pregled vrednosti, katero mu s problemi človekovih pravic seznanjeni ljudje na široko priznavajo in poročilo ocenjujejo za koristno in potrebno.

zen neučinkovita, nečloveška in nesprijemljiva v civilizirani družbi.“ Smrtno kazen na drugem mestu v knjigi smatra za „maščevanje države nad posameznikom.“ Vsekakor silovite obtožbe partijskega sistema v Jugoslaviji!

V javnost so prodri predvsem televizijski debatni večeri, na katere je partija poslala kot protiudar nekatere svoje najboljše pravnike, med njimi sodnike, odvetnike, javne tožilce, policijske šefe, univerzitetne profesorje. Vsi ti so se oglašali deloma že s pismi uredništvu Večernjih Novostih, nato pa na televizijskih debatnih večerih v prid smrtni kazni v Jugoslaviji tako za običajne zločince kakor za „resne politične prekrške“, ki jih seveda določa partijska justica.

Dr. Filota sam se je na enem takih televizijskih debatnih večerov spoprijel s sodnikom vrhovnega sodišča Mirkom Perovićem, ki je po vsej državi znan kot „ekstremni juridični konzervativec“, se pravi strogo na partijski liniji.

Dr. Filota je med drugim dokazoval, da „usmrtimev — anahronizem v svetu, ki zasleduje sprehajanje človeka na luni — ne koristi nikomur in ne preprečuje niti zločinov nasilja niti politične opozicije. Mrtvega človeka ni mogoče prevzgojiti,“ je izjavil dr. Filota. Podrobno je zatem opisal strahote usmrčevanj v srednjem in novem veku, se dotaknil agonije na smrt obsojenih, ki čakajo na izvršitev sodbe po sodnih sodiščih in nazadnje citiral Marxa, ki je leta 1853 zapisal: „Smrtna kazen ne more niti prestrašiti niti popraviti nikogar, ravno nasprotno.“

Sodnik Perović je na to odgovoril, da je Marx zapisal zgornjo trditve „v dobi, ko družba še ni napredovala iz kapitalizma v socializem. Sedaj pa je smrtna kazen upravičena za zaščito komunizma,“ je partijo zagovarjal Perović, in nadaljeval: „Kako naj bi se komunisti obnašali kot ljudje do infiltriranih teroristov, ki jim gre za uničenje socialistične družbe? Moram te spomniti tu, tovariš Filota, da je padlo veliko glav za zgraditev tega družbenega reda in da bi moralo znova pasti veliko glav, če bi se spremenil zaradi aktivnosti tistih, ki jih moramo najstrožje kaznovati. Če je temu tako, potem naj teh nekaj glav pade,“ je skoro kričal sodnik Perović na televizijski oddaji. „Človeška čustva lahko degenerirajo v politično slabost in spravijo v nevarnost naš sistem.“

Neki profesor prava je pisal Večernjim Novostim med drugim: „V naši državi ni mogoče ločiti justice od političnih ozirov. Politična oblast ima odločilno besedo.“

Neki odvetnik je pisal: „Dosežke revolucije je treba ohraniti in zato je treba ohraniti smrtno kazen. Družba se mora braniti pred svojimi sovražniki.“

Nekateri redki a pogumni posamezniki pa so se oglasili v prid dr. Filoti. Profesor na beograjski fakulteti za politične vede dr. Ratko Božović je na televiziji dejal, da „je treba kriminal-

Zelo koristno in potrebno bi bilo, da pride ta publikacija v roke tudi krmarmem Združenih narodov in stolpnici te organizacije v New Yorku, kakor tudi vsem delegatom včlanjenih držav. Ni namreč dovolj, če javno kličejo po spoštovanju človekovih pravic ameriški predsednik, Solženicin, Saharov z drugimi oporečniki in sedaj tudi rimski papež, dočim stolpnica in sejne dvorane ZD v New Yorku o tem dosledno molčijo. V teh dvoranah je bila l. 1948 izglasovana sijajno formulirana Deklaracija o človekovih pravicah, ki pa je danes — mrtva črka, zavita v molk in pozabo.

Kaj bi bilo treba storiti, da bi se vodniki in diplomati v palači ob Turtle Bay zavedeli svoje odgovornosti do človeške osebe, ki bi morala biti osrednji cilj vsega njihovega prizadevanja?

L. P.

Los reflejos condicionados

En una reciente entrega del Servicio Informativo Argentino, el periodista y escritor José Gobello comenta la invasión China a Vietnam, y se extraña de que en el mundo no haya ruidosas manifestaciones callejeras condenando el hecho. Pero luego ensaya una explicación al fenómeno, y en su parte final reflexiona:

„¿Cómo podrían gritar, en las radios y en la TV argentinas, ‘Chinos, fuera de Vietnam’, quienes ayer justificaban ‘la violencia de abajo’ con el argumento de ‘la violencia de arriba’, quienes sostenían sueltos de cuerpo y de alma que la guerrilla era el producto natural de las angustias de los trabajadores (como si Firmenich o Vaca Narvaja hubieran trabajado alguna vez), quienes hostilizaron a los militares, que eran los únicos que le ponían el pecho al crimen ideológico? Por supuesto, lo que ocurre en la Argentina — o peor que cuanto ocurre en la Argentina — acontece en todo el mundo. Y de tanto escuchar horrores acerca de Occidente y loores del marxismo, la opinión pública universal ha terminado por persuadirse de que cualquier cosa que haga el marxismo, así sea bombardear aldeas en las fronteras, tiene siempre ocultas razones que la justifican, en tanto que cualquier cosa que haga el capitalismo — así sea favorecer con un subsidio a la Universidad del Sur — persigue siempre fines siniestros.“

Que el mundo no grite ‘Chinos, fuera de Vietnam’, y que no haya gritado ‘Vietnamitas, fuera de Camboya’, pero que, en cambio, se desganitara gritando ‘Yanquis, váyanse a casa’ — hasta que, Kissinger mediante, se fueron, con lo que, obviamente, los vietnamitas no han mejorado su suerte — es cosa que se explica mucho mejor a través de las experiencias de Pavlov sobre reflejos condicionados que con la teoría de la cobardía esbozada en Harvard por Solzhenitsyn. Pero el hecho de que el marxismo haya logrado condicionar los reflejos de Occidente constituye su gran victoria, su victoria casi definitiva.“

cem kakršne koli vrste dati možnost, da se poboljšajo. Smrtna kazen ne daje take možnosti nikomur.“

Neki delavec pa je na televiziji dostavil: „Jugoslavija bi bila veliko na boljšem, če bi imela dobre učitelje namesto da ima dobre policiste.“

Pouradnih statistikah je bilo od leta 1955 do 1970 v Jugoslaviji 13.466 kriminalnih ubojev, kar je pribl. 900 letno. Od leta 1970 naprej jih je povprečno 600 letno. Zadnje sodne usmrčit-

ve zaradi „političnih prestopkov“, ki so bile objavljene, so bile izvršene leta 1973 nad tremi hrvaškimi političnimi emigranti, obsojenimi zaradi „mini-in vazije“ v Jugoslavijo. Leta 1975 je bil na smrt obsojen, a takoj pomiloščen na 20-letno ječo tudi prosovjetski polkovnik Vlado Dapčević, ki ga je Titova tajna policija ugrabila v nekem hotelu v Bukarešti v Romuniji in ga postavila v Beogradu pred sodišče. Sodni postopek proti Dapčeviću je bil tajen.

Kdaj je Kocbek zvedel za pokol domobrancev?

Pred petimi leti je Edvard Kocbek, pesnik in „predstavnik kristjanov“ v NOB, zažarel pred svetom kot odkrivatelj množičnega umora slovenskih domobrancev po vojni maja l. 1945 v Kočevskem Rogu. Tako si je hotel prisvojiti sloves malega slovenskega Solženicina, ki je imel pogum, da je pred vsem svetom odkril zločine komunistov nad razoroženim „sovražnikom“, ki mu ga je — po vojni! — poslal v roke angleški „zaveznik“. V imenu enega izmed ustanoviteljev Osvobodilne borbe je priznal, da se je tak množični zločin proti človečanskim pravicam resnično zgodil in ga obsodil, toda previdno, češ, da ni vedel za partizanske zločinske metode pred in da zato pač njega — kot njihovega zaveznika — ne zaden nobena krivda.

Toda že tedaj smo izrekli sum, da ne verujemo v to „nevednost“ o umoru desetstisočev na terenu njegove poklicne odgovornosti, kajti Kocbek je bil tedaj „minister za Slovenijo“ v centralni vladi. Tudi je pisatelj Jože Brejce nekoč omenil, da se nahaja njegov sošolec, Janez Remic, katerega je smatral za „genialnejšega od čopa“, ujet kot četnik v taborišču v Teharjih, pa je tekel k ministru v Beograd, da ga reši. Minister mu je dal priporočilo za taboriško vodstvo. Ko pa je Brejce prišel tja, je bil Remic že ubit. Ta minister je mogel biti samo Kocbek, kajti Brejce je bil njegov neposredni podrejeni sodelavec in tedaj tudi somišljenik. To se je zgodilo junija 1945.

Sedaj pa je isti pisatelj, po vojni priznan pod imenom Jože Javoršek, napisal knjigo Nevarna razmerja (konec l. 1978) in se v njej večkrat dotika svojega nekdanjega šefa in prijatelja. Opisuje ga kot človeka, polnega strahu, ki v vrhu OF ni upal niti z besedico obsojati dejanja komunistov, čeprav je bil dobro informiran o zlodejskih partizanov poveljnikov. Saj vemo, da je umor dr. Ehrlicha celo izrečno opravičil tudi s stališča kristjana.

O takih „napakah“ v partizanskem gibanju je dobival poročila od svojih prijateljev, tudi „preprostih kristjanov“, ki so se pritoževali pri njem kot svojem predstavniku v OF... Največ pa ga je informiral o tem Javoršek sam, ki je bil tisti čas član Kontrolne komisije Izvršnega odbora OF in mu je po dolžnosti uradno poročal o takih „napakah, ki so mejile že na hudodelstvo“. Kocbek pa je „samo vzdihoval kot verna duša v vcih in zmajeval

z glavo.“ „Nekajkrat se je res ojunatil in izjecljal nekakšne protestne stavke, resnici na ljubo pa naj bo povedano, da so bili ti stavki podobni otročjemu blebetanju, na pr. če kdo v pravljici sreča leva, pa mu pravi: ‘Ti si pa hud kajne? Saj me ne boš požrl, kajne?’ in nato zbeži.“

Tak strah je imel Kocbek pred komunisti, da si ni upal niti omeniti njihovih zločinov, čeprav je vedel zanje. Tako je na pr. bil na seji Izvršnega odbora OF v sobi, pod katero je bila — klet, spremenjena v prvi partizanski zapor. V njej je bilo nekaj rije-govih somišljenikov in prijateljev, pa se ni upal na seji intervirati zanje. Vedel je za hudodelstva Pirjevca-Ahaca, pred mesecem umrlega univ. profesorja v Ljubljani, tedaj političnega komisarja v mnogimi grehi „zoper človeka in revolucijo“, pa ni hotel „razburjati vodstva“ s svojimi protesti.

Ko Javoršek tako predstavi Kocbeka, ki greši z zamolčevanjem tujega greha, ugotavlja, da je bila „kamuflača kot moralna nevednost glavna napaka krščanskih socialističnih intelektualcev.“ Na kar zapise stavek: „Jeseni leta 1945 je Edvard Kocbek natanko vedel za smrt belogardistov v Kočevskem Rogu...“ „Decembra l. 1946 pa mu je on — Jože Javoršek — pisal pisma in dokumente, poročal o vseh dogodkih zelo nadrobno, poročal mu je pričevanje očitdiva, s katerim se je srečal v Parizu... a Kocbek si je tiščal ušesa z obema rokama. To ni bil trenutek, da bi on dvignil besedo. (Bil je podpredsednik Prezidija.) Njegov čas je napočil šele l. 1974, skorj trideset let pozneje... tedaj se je oglašil zaradi svoje lastne glorifikacije pred sovražniki in tujino. Intelektualec krščansko-socialističnega kova. Kamuflator. Kamuflator z bombami, ki delujejo kot tempirane bombe“ (stran 72).

Zanimivo pričevanje Kocbekovega dolgoletnega prijatelja, sodelavca, toda sedaj — kakor vemo iz knjige Kako je bilo mogoče — njegovega strašnega sovražnika. To zmanjšuje vrednost Javorškovega pričevanja, toda, že po naravi sami je nemogoče, da človek, ki je že med vojno toliko slišal o partizanskih zločinih, ne bi — kot odgovorni minister za to deželo — vedel o množičnem pokolu junija meseca 1945. Vsaj l. 1946 je bil o vsem nadrobno informiran po Javoršku. — Ta pa mora imeti dokumentacijo, da si upa napisati tak očitke Kocbeku, ki še živi (Nad. na 2. str.)

VEDNO VEČJI ZAPLETI OKROG VIETNAMA

MOSKVA REAGIRA PREVIDNO

Kitajski oboroženi vdor v prosovjetski Vietnam se je ves minul teden razvijal v znamenju kitajske premoči, kar je bilo takoj na začetku sovražnosti pričakovati. Kitajci so zavzeli več vietnamskih obmejnih mest, med njimi Lang Son in si s tem odprli pot proti vietnamski prestolnici Hanoju. V Pekingju so sicer ponovno izjavili, da Hanoja ne nameravajo zasesti, toda tudi kitajski partijski in vojaški vodje ne morejo predvideti, kako daleč bodo morali v svoji „kazenski ekspediciji“ prodreti, da bodo pokorili prosovjetski Vietnam in tako zadali Moskvi prestižni udarec.

V bistvu gre namreč za boj med Moskvo in Pekingom za kontrolo jugovzhodnoazijskega prostora, pri čemer igra Vietnam vlogo azijske „Kube“. Prvo „kubansko“ akcijo je Vietnam opravil za Moskvo, ko je z oboroženim vpadom v Kambodžo zrušil tamkajšnji prokitajski režim Khmer Rouge in postavil prosovjetske kamboške komuniste na oblast. Peking tega udarca ni mogel prebiti, ne da bi vojaško nastopil proti Vietnamu, ker direktno proti Sovjetiji ne more.

Kitajskega vpada Vietnamci niso mogli zadržati, iz enostavnega razloga, ker Kitajci razpolagajo z ogromnimi človeškimi zalogami, če se že ne morejo kosati z modernim sovjetskim orožjem, s katerim je opremljena vietnamska vojska. Vietnamci so minirali obmejna področja pred kitajskim vpadom, ker so tako upali zadržati kitajski tankovski prodor. Toda Kitajci s svojimi vojniki niso štedili. Nagnali so najprej vojske na minska polja, da so tako eksplodirali mine, ne glede na ogromne žrtve v lastnih vrstah. Čež tako počiščena področja so nato brez skrbi

navahli s tanki proti umikajočim se Vietnamcem.

Moskva je začela pošiljati z letali orožje in drug vojni material v Vietnam, istočasno pa je poslala v kitajsko vodovje nekaj svojih bojnih ladij, za strašilo. Tudi ZDA so poslale v kitajsko vodovje eno svojih letalonosilk iz tihomorske 7. flote. Na evropskem koncu svojega imperija so sovjeti poslali tri oklopne divizije v Bolgarijo in jih razvrstili ob jugoslovanski in romunski meji. Romunija in Jugoslavija namreč doslej nista javno obsodili Kitajske zaradi vdora v Vietnam, medtem ko sta prej obsodili Vietnam zaradi vdora v Kambodžo.

V Varnostnem svetu ZN sta sovjetski in kitajski blok predložila vsak svojo resolucijo, s katerima obojata drug drugega. Nobena od resolucij nima izglede na uspeh, ker bo Moskva vetirala kitajsko, Peking pa rusko resolucijo. Peking je propagandno prehitel Moskvo s predlogom, da bo umaknil svoje čete iz Vietnoma, če bo Vietnam istočasno umaknil svoje čete iz Kambodže.

Ameriški predsednik Carter je ob tajskem vdoru v Vietnam preko direktnega telefona pozval v Kremelj Brežnjeva, naj ostane Moskva čim bolj mirna v tem konfliktu, Brežnjeva pa ga je zavrnil, da so se Kitajci podali v to oboroženo pustolovščino zato, ker so se čutili zavarovani s strani ZDA, kjer so par tednov prej v Washingtonu tako „toplo“ sprejeli njihovega partijskega vodjo Teng Hsiaopinga. Ameriški podpredsednik Mondale pa je na vprašanje časnikarjev izjavil, da ZDA ne bodo vojaško intervenirale v jugovzhodni Aziji, „dokler ne bodo resnično v nevarnosti ameriški narodni interesi.“

Marksistične sabotaze v Iranu

ZDA GROZILJO Z OBOROŽENO SILO

V Iranu se islamskemu svečniku Homeiniju še vedno ni posrečilo pomiriti države. Komunistični elementi, katerih se je posluževal za zrušitev šahove monarhije, se mu nočejo pokoriti, kar je bilo vnaprej razvidno slehernemu poznavalcu komunistične taktike. Homeini je iranske komuniste proglasil za protidržavne elemente in jih javno ožigosal, da „niso mohamedanci“ ter jim zagrozil, da jih bo „tuničil, če ne bodo prenehali z gverilskimi akcijami destabilizirati države.“ Komunisti se seveda za Homeinijeve grožnje ne menijo ter nadaljuje s sabotazami širom države, predvsem na področju petrolejskih ležišč.

Od 41 iranskih rafinerij so začele obratovati samo tri, iransko gospodarstvo je na tleh, ker že dva meseca ves izvoz petroleja stoji. Petrolej Iranu prinaša močno potrebne tuje valute. Brezposelnost v državi je vsesplošna, pomanjkanje živil se ponekod že močno pozna, večina industrij je v popolnem zastoj. Moskva navdušeno podpira marksistične sabotazne elemente v državi.

Homeini je začel v teh razmerah zvrčati krivdo za svoj neuspeh na „skupno zaroto ameriške CIA-e in komunističnih elementov“ proti svojemu režimu.

V ZDA sta medtem obrambni minister Harold Brown in minister za energijo James Schlesinger izjavila, da bodo ZDA „podvzele potrebne akcije za zaščito petrolejskih virov na Bližnjem vzhodu, vključno vojaško silo.“ Povod za to izjavo je bil, po mnenju opazovalcev, sovjetski poseg v Saudijsko Arabijo, ki je glavni dobavitelj petroleja Ameriki. V Ryad, glavno mesto Saudijske Arabije, je namreč Moskva poslala južnojemenskega zunanjega ministra, ki naj bi posredoval pri vzpostavitvi rednih diplomatskih odnosov med Moskvo in Saudijsko Arabijo. Doslej Saudijska Arabija ni imela stikov z Moskvo, nasprotuje pa odločno ameriški mirovni politiki med Egiptom in Izraelom.

Zanimiva papeževa darila Poljakom

Ko je odposlanstvo Krakovčanov bilo v Rimu ob priložnosti posvetitve Frančiška Macharskega za novega krakovskega nadškofa, je papež Janez Pavel II. prednik novoposvečenega škofa v Krakovu, sprejel celotno odposlanstvo in številne romarje v posebni avdijenci. Tedaj je med govorom snel z vratu dragoceni zlati križ z verižico, darilo prednika v Pavelski stolnici kardinala Sapiehe in ga poklonil svojemu nasledniku krakovskemu nadškofu Macharskemu.

Polg tega je papež Janez Pavel II.

MEDNARODNI TEDEN

PAPEŽ JANEZ II. je minulo nedeljo poročil v kapeli sv. Pavla v Vatikanu mladi rimski par iz delavskih vrst. Prošnji neveste, trgovske prodajalke, se je odzval ob svojem obisku nekega rimskega delavskega okraja. Mlademu paru je Janez Pavel II. podaril tudi več daril, med drugim v usnje vezano sv. pismo in kuverto z vsoto bankovcev. Bilo je prvič v zgodovini Cerkve, da je papež poročil „navaden“ par. Skupini gojencev rimske župnije čenstohovske Marije je obljubil, da bo „ob prvi priliki prišel z njimi igrati nogomet“.

V CAMP DAVIDU ameriški predsednik Carter pritiska na izraelsko in egiptovsko delegacijo, naj se čim prej sporazumeta o miru med Egiptom in Izraelom, da bi tako ZDA vsaj na tistem koščku Bližnjega vzhoda imele zagotovljen mir in tako postavljen močan obrambni zid proti sovjetskemu poseganju na arabsko področje. Predlagal je tudi vrhunski sestanek z izraelskim predsednikom Beginom in egiptovskim ministrskim predsednikom Halilom, samo, da bi bil mir med Egiptom in Izraelom čim prej vzpostavljen.

TANZANIJA je poslala „kazensko ekspedicijo“ proti Aminovi Ugandi ter se ji je z 20.000 vojniki posrečilo zavzeti važno ugandsko mesto Masako, komaj 80 km oddaljeno od ugandskega glavnega mesta Kampale. Amin trdi, da se iz Kampale ne bo umaknil, „dasi se proti Ugandi bori skupaj s Tanzanijo 12 afriških in drugih držav, razni najemniki in ugandski izgnanci.“ Organizacija za afriško enotnost (OAE) je poslala v Tanzanijo in Ugando mirovno delegacijo, da bi obe državi pomirila med seboj.

ZAČASNEMU italijanskemu ministru Andreottiju se ni posrečilo sestaviti nove italijanske vlade, ker demokristjani ne pristanejo na vključitev komunistov v vlado. Italijanski državni predsednik 82-letni Pertini je sedaj poveril sestavo nove vlade 75-letnemu republikancu La Malfi. Prvič po letu 1945 se je zgodilo, da je nedemokristijan dobil mandat za sestavo vlade v Italiji.

BRITANSKI PRESTOLONASLEDNIK 80-letni princ Karel je dvignil veliko prahu v Angliji, ko je na nekem kosilu s predstavniki britanskih podjetnikov izjavil, da „se niti malo ne pomišljam zatrditi, da večina britanskih podjetnikov, kakor izgleda, ne razume važnosti človeške osebe.“

ZERI I POPULIT, glasilo albanske KP, je ob potovanju Janeza Pavla II. v Mehiko objavilo gorostasen napad na poglavarja katoliške Cerkve. Partijski dnevnik piše, da potuje Janez Pavel II. po latinski Ameriki kot „odposlanec ameriškega imperializma, mednarodne imperialistične buržuazije in multinacionalnih monopolov.“ Janez Pavel II. se je podal na pot, da je „prodajal ideje ameriškega imperializma o tkim. človekovih pravicah“. Je poglavar „katoliške Cerkve, ki je sokriva najbolj barbarskih zločinov imperializma in fašizma“ ter da se „naslanja na represivne režime.“ Dejstvo, da je Janez Pavel II. pred potovanjem imel sestanek s sovjetskim zun. ministrom Gromikom in je po telefonu govoril s Carterjem, je dokaz za „koordinacijo protirevolucionarne aktivnosti med različnimi sektorji imperializma in reakcije“ zaključuje Zeri i Populit.

La cuaresma hoy

Con motivo de iniciarse la cuaresma, el Sumo Pontífice Juan Pablo II ha dirigido a todos los cristianos del mundo un mensaje en el cual expresa:

“Vosotros os preguntareis: ¿qué significa hoy la Cuaresma? La privación siempre relativa de la alimentación —pensaréis vosotros— no tiene gran sentido, cuando tantos hermanos y hermanas nuestros, víctimas de guerras o catástrofes, sufren de veras física y moralmente.

“El ayuno se refiere a la ascesis personal, siempre necesaria, pero la Iglesia pide a los bautizados imprimir una huella especial en este tiempo litúrgico. La Cuaresma tiene, pues, un significado para nosotros: debe manifestar a los ojos del mundo que todo el pueblo de Dios, porque es pecador, se prepara con la penitencia a revivir litúrgicamente la Pasión, Muerte y Resurrección de Cristo. Este testimonio público y colectivo tiene su origen en el espíritu de penitencia de cada uno de nosotros y nos impulsa también a profundizar interiormente este comportamiento y a motivarlo mejor.

“Privarse de algo no es sólo dar de lo superfluo, sino también, muchas veces, incluso de lo necesario, como la viuda del Evangelio que sabía que su óbolo era ya un don recibido de Dios. Privarse de algo es liberarse de una de las servidumbres de una civilización que nos incita cada vez más a la comodidad y al consumo, sin siquiera preocuparse de la conservación de nuestro ambiente, patrimonio común de la humanidad.

“Conviene que nuestras comunidades eclesiales tomen parte de las ‘Campañas de Cuaresma’, as ayudarán así a orientar el ejercicio de vuestro espíritu de penitencia compartiendo lo que vosotros poseéis con los que tienen menos o que no tienen nada.

“Podéis vosotros quedaros todavía ociosos en la plaza porque nadie os ha invitado a trabajar. La obra de la caridad cristiana necesita obreros; la Iglesia os llama. No esperéis a que sea muy tarde para socorrer a Cristo que está en la cárcel o sin vestidos; a Cristo que es perseguido o está refugiado; a Cristo que tiene hambre o está sin vivienda. Ayudad a vuestros hermanos y hermanas que no tienen el mínimo necesario para poder llegar a una auténtica promoción humana”.

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Ko se je pretekli dni predsednik države general Videla vrnil s počitnic (preživel jih je kot marsikateri njegov prednik v kopalniškem kraju Chapadmalal), ga je čakal dolg seznam zadev, o katerih mora vlada nujno odločiti. Kajti problemi, ki jih mora država nujno rešiti, so številni, in raznovrstne narave.

Prvo avdijenco, ki jo je predsednik podelil, je bila vzgojnemu ministru. Dr. Llerena Amadeo je obrazložil in predložil možne rešitve dveh temeljnih zadev: imenovanje rektorjev in dekanov na državnih univerzah, in pa položaj osnovnih šol v prestolnici Buenos Aires. Mestna občina ima namreč namen, iz raznih vzrokov zapreti 132 osnovnih šol, in doslej ni nakazala, kako bo preuredila, oziroma napolnila praznoto, ki bo v vzgojnem sistemu s tem nastala. Dejstvo, da je proučevanje tega problema prešlo občinsko raven, in se nahaja v agendi ministra in predsednika, kaže, da je problem težji, kot je začetka kazalo.

Druga točka, ki vlado močno skrbi, je zadeva vodnih elektrarn na reki Paraná. Nepričakovano je Brazil znova zavrnil argentinske predloge glede rešitve tega problema in tako znova zapeljal pogajanja na mrtvo točko. Argentina je poklicala svojega poslanika v Brazilu. Dr. Oscar Camilión je skupno z zunanjim ministrom preučil zadevo in sedaj pričakujejo opazovalci napoved nove strategije, ki jo bo Argentina podvzela na tem polju. Zanimivo je omeniti, da je brazilski sklep nalezl na hude kritike v samem brazilskem časopisju, ki tudi ne more razumeti nestrpnosti njih zunanjega ministrstva.

Kar je zaenkrat jasno, je ponovna potrditev gospodarskega ministra Dr. Martínez de Hoza. Ta je ob povratku svojega počitničenja v Južni Afriki enostavno priznal, da je logično in naravno, da ljudi skrbi huda porast cen, ker „saj tudi mene skrbi“. Seveda je januarski skok inflacije pripisal bolj psihološkimi kot gospodarskim vzrokom. Odslej naprej da se bo počasi poznalo zboljšanje položaja.

Medtem pa so nekoliko pojenjale

kritike na delo gospodarskega ministra (strupeni so bili zlasti člani nekaterih političnih formacij, ki trenutno spe spanje Trnuljčice) in so se oglašali nekateri sektorji, ki vsaj indirektno branijo ministrov položaj (ne pa položaja vlade). Dejstvo je, da ministrov načrt ni predvideval ne hudih izrednih izdatkov (svetovno nogometno prvenstvo — izdatke za oborožitev ob priliki argentinsko-čilske krize) ne izgub raznih državnih družb, ki bi jih morali že zdavnaj oddati v privatne roke, pa jih še sedaj ne. Le od časa do časa je zaznati kak posamezen primer. Pozitivna novica preteklega tedna pa je bila objava inštituta za gospodarske študije (FIEL), ki napoveduje, da bo proizvodnja v letu 1979 narasla kar za 10,8 odstotkov.

Seveda malo težko je z optimizmom navdahniti razne delavske grupacije. Vendar to skuša doseči delavski minister general Reston, ki se vedno bolj pogosto sestaja z raznimi gremialisti. Delavske zahteve težijo v glavnem po močnejših povišicah plač. A zaenkrat ni namen vlade podeliti masivne povišice, zlasti ne visokih procentov, ker bi to negativno vplivalo na gospodarski razvoj in sedanjem kritičnem stanju. Kako o tem prepričati sindikate?

Pretekli petek 23. februarja je sveta stolica uradno obvestila argentinsko in čilsko vlado, da papež Janez Pavel II sprejme posredovanje med obema državama glede suverenosti nad otokjem in vodovjem južno od Ognjene zemlje. Po smernicah protokola, ki sta ga obe državi podpisali v Montevideo prve dni letošnjega leta, bo papež (po svetih posebne komisije, ki bo preštudirala problem in se tudi sestala s predstavniki obeh držav), nasvetoval, kako naj se državi glede tega poravnata. To ne bo razsodba, in zato sta državi tudi svobodni, da „nasvet“ sprejmeta, ali ga zavrneta. Seveda je upanje narodov na obeh straneh Andov, da bo po papeževem posredovanju vendar prišlo do podpisa dokončne razmejitve in tako do trajnega miru med bratskima narodoma.

Janez Pavel II. o človekovih pravicah

PRAVILNA RAZLAGA „TEOLOGIJE OSVOBODITVE“

Na svoji tedenski množični avdijenci v Vatikanu je papež Janez Pavel II. v bistvu odobril smernice o evangelizaciji latinske Amerike, sprejete na škofovskem zasedanju v Pueblu. Janez Pavel II. je med drugim izjavil:

„Odkrito moramo govoriti o krivici, izkoriščanju človeka po človeku in izkoriščanju človeka po državi ter po gospodarskih sistemih. Odkrito moramo govoriti o sleherni krivici, sleherni diskriminaciji, slehernemu nasilju nad človeškim telesom, nad njegovim duhom, nad njegovo vestjo, nad človeško častjo in nad njegovim življenjem,“ je poudarjal papež.

Janez Pavel II. je omenil tudi tkim. teologijo osvoboditve, ki jo propagirajo nekateri latinskoameriški duhovniki češ, da se človek ne mora zavedati samo božje besede, temveč tudi svojih družbenih, političnih in gospodarskih

pravic, ko je stvar takole pojasnil:

„Teologijo osvoboditve pogostokrat povezujejo, morda celo preveč izključno, z latinsko Ameriko. Toda priznati moramo tudi enega od velikih sodobnih teologov, Hans Urs von Balthasarja, ki pravilno zahteva teologijo osvoboditve za ves svet,“ je dejal papež. Zatem je razložil okvir, v katerem naj bi verniki dosegli svojo osvoboditev:

„Najti jo je treba najprej v Kristusu in spoznati Resnico, ki vsa bo osvobodila,“ kakor stoji v sv. pismu. „Kot prerok, kot priča resnice, Kristus vedno znova razgalja laž,“ je nadaljeval papež. „Osvoboditev pomeni notranje spreobrnjenje človeka, ki je posledica spoznanja resnice,“ je poudaril Janez Pavel II. in zaključil:

„Cerkve je v službi resnice in zato ne more spreminjati besed, kadar gre za opisovanje krivic.“

1944 - 1979

35. OBLETNICA USTANOVITVE NARODNEGA ODBORA
Z A S L O V E N I J O — SLOVENSKEGA DEMOKRATIČNEGA
POLITIČNEGA PREDSTAVNIŠTVA V SVETU.

Novice iz Slovenije

RAVNE NA KOROŠKEM — Ravenska železarska pihalna godba, ki je lani na tekmovalju v Kerkraadeju na Nizozemskem prejela zlato medaljo, je konec januarja dobila novega kapelnika. Joško Herman, ki je vodil godbo od konca druge vojne — med vojnama je bil vojaški kapelnik — je predal taktirko Alojzu Lipovniku.

LJUBLJANA — Kartonažna tovarna v Ljubljani se že vrsto let ponaša z uspešnim poslovanjem. Toda... Na pritožbo nekaterih delavcev je družbeni pravobranilec pregledal razmere v tovarni in ugotovil, da je tovarna uspešna na gospodarskem polju, le vodilni so grobo kršili samoupravljanje. Delovna organizacija sploh nima samoupravnih aktov. Ugotovil je, da sta v poslovni praksi centralni delavski svet ali poslovni odbor jemala sredstva na podlagi potreb iz dohodkov tozdov, čeprav bi o tem morali odločati delavci na zborih. Družbeni pravobranilec je ocenil, da poslovalni delavci niso zmogni popraviti vseh nepravilnosti in je predlagal začasne ukrepe: Delegati občinske skupščine Center naj odstavijo tri vodilne. V tovarni pa se sprašuje, zakaj naj bi odstranili tri vodilne, če so pa zelo uspešno vodili podjetje.

LJUBLJANA — V Trubarjevi avli Narodne knjižnice so 7. februarja odprli razstavo o pisatelju Mijanu Pugnlu ob petdesetletnici smrti. Razstava nosi naslov: V senci slovenske moderne.

KRANJ — Kranjčani so 7. februarja v eni uri odprli kar štiri prireditve. V galeriji Prešernove hiše so ob 18. uri odprli razstavo „Slovinci v predmarčni dobi in revoluciji 1848“, pol ure kasneje pa v Mestni hiši razstavo prekmurskega slikarja Nikolaja Beera; četrt ure zatem so odšli v stebriško dvorano iste hiše na razstavo „Kranj v arheološki literaturi“, ob 19 uri pa je bil prav tako v Mestni hiši, le da v renesančni dvorani, koncert sopranistke Ileana Bratuž-Kacijanove ob spremljavi pianistke Ergican Sadam iz Carigrada in flavtista Igorja Dekleve.

RADLJE OB DRAVI — V likovnem salonu „Ars“ so pripravili razstavo „Ekspressionistično obdobje slovenske grafike“. Na ogled je bilo 23 lesorezov, jedkanic, litografij in linorezov Božidarja Jakca, Vena Pilonca, Miha Maleša in Toneta Kralja iz obdobja 1920-1930. Dela so last Moderne galerije iz Ljubljane.

LJUBLJANA — V ljubljanskih mestnih „delovnih organizacijah“ se bavijo z mislijo o uvedbi premakljivega delovnega časa. Predsednik ljubljanske mestne skupščine Marjan Rožič je v ta namen sklical na posvet predstavnike občinskih svetov; na vabilu je bilo napisano, da bo posvet ob 7. Toda predstavniki so prihajali na sejo v „duhu“ obravnavane teme, zadnji jo je primahal ob tričetrt na osem...

SLOVENSKE KONJICE — Tovarna umetnih brusov in nekovin „Comet“ iz Zreč bo pri glavnem mestu Malte La Valette zgradila v kooperaciji z malteško Devellopment corporation tovarno, ki bo v prvi fazi naredila 200 ton brusov. Slovenska tovarna bo vložila 70 obratnih sredstev, tovarna pa bo imela 1000 kv. metrov površine.

KRANJ — V kranjskem podjetju „Sava“ obstaja 11 delovnih organizacij, zaposlenih je nad 4000 oseb, med njimi je tudi 470 članov partije. Razprave na delavskih zborih o mesečnih, periodičnih in letnih računih vodi 120 ljudi, ki jih pred tem pripravijo za posel v posebnem seminarju.

LJUBLJANA — V Ljubljani imajo plinsko napeljavno od leta 1861: Natančno 2. novembra 1861 pa so zasvetile tudi prve plinske svetilke na Resljevi cesti; ugasnile pa so zadnje leta 1946 na Starem trgu. Kot prejše, so tudi leta 1946 plinske svetilke zamašili kar pri tleh in ne pri glavnih plinskih vodih. Kje so bile plinske cevi pa nihče ne ve, ker ni nobenih načrtov. V plinarni vedo le, da je od 140 km plinskih cevi polovica starejših več kot 80 let in da bi bilo treba nujno zamenjati vsaj 40 km cevi ter polovico tesnil na litoželeznih cevih.

DRAVOGRAD — V dravograjski občini že dve leti niso zgradili nobene „družbenega“ stanovanja. Denar menda imajo, naložen je v banki in z inflacijo izgublja vrednost. Težave so drugje: Urbanistični biro na Ravnah ne zmore izdelati urbanistične in druge dokumentacije.

Umrli so od 4. do 12. februarja 1979:

LJUBLJANA — Mira Neffat-Dani-
lova, dramska igralka; Anton Rupar-
čič, šofer; Ana Kos, 85; Janez Bele;
Kati Gartner, 76; Fran Črne, Jože
Brodnik, žel. up.; Marija Lukancič, up.;
Drago Avšič; Angela Koman r. Ža-
gar; Pavlina Korbar r. Šušteršič; Aloj-
zija Berce r. Smerke; Milan Zemljak,
up.; Cecilija Koprivec; Ivanka Selan
r. Škraba, 70; Marija Bolta r. Pajsar,
86; Helena Konstantini r. Žnidar, učit.;
Stanislav Škorjanc; Ivanka Javornik
r. Boben; Maša Juvančič r. Kranjc, up.
lj. opere; Edvard Kardelj; Justina Ka-
plan r. Žerovnik; Anton Verbič, nek-
dANJI trgovec in čebelar; Ivo Gogala;
dr. Milan Grošelj, 77, univ. prof., kla-
sični filolog in primerjalni jezikoslo-
vec, član SAZU.

RAZNI KRAJI — Mratin Narobe,
Lenartov, Kleč pri Lj.; Marička Mala-
vašič r. Mlinar-Cigale, Zaplana; Janez
Lemut, up. prof., Vrhpolje pri Vipavi;
Viljem Podpadeč, Praproče pri Treb-
njem; Cene Oman, up., Škofja Loka;
Antonija Perme r. Rožič, Črna vas;
Ciril Plut, Zagradec; Marija Habjan, Dom-
žale; Jože Musar, up. Dol pri Hrast-
niku; Frančiška Ložar r. Grad, Be-
ričevo; Marija Kuerner r. Šmuc, Med-
vode; Karel Kos, up. šofer, 67, Sv. Bar-
bara; Ivanka Moretti r. Trobej, Novo
mesto; Cecilija Preisinger r. Tušek,
Kranj; Jože Javornik, 82, mesar in po-
sestnik, Logatec; Antonija Vavpetič r.
Osredkar, 82, Radomlje; Ivana Tanko

31 let osrednjega društva Zedinjena Slovenija

Dne 25. januarja t. l. je minilo 31 let, kar je bilo ustanovljeno v Buenos Airesu Društvo Slovencev, ki se je čez nekaj let poimenovalo v društvo Zedinjena Slovenija. Na ta dan je prvi redni občni zbor novega društva slovenskih demokratičnih izseljencev postavil temelj tej novi skupnosti v Argentini. Lepa doba je za nami! V zgodovini emigrantskih društev jih je malo, ki so doživela ta leta.

31 let plodnosnega dela in velikih uspehov! Po nasvetih in po prizadevanju Društva Slovencev smo Slovenci skupino in strnjeno naseljeni okrog Velikega Buenos Airesa. Ta strnjena naselitev nam je omogočala izredno delavnost in vsestranski napredek v versko-nravnem, kulturno-narodnem in socialno-gospodarskem pogledu. Zelo kmalu smo si postavili lastne družinske domove in na ta način osvojili družine tujih vplivov, ki bi nam gotovo podirali naše družinsko življenje, našo visoko moralo, našo pridnost pri delu in močno pospesovali versko in narodno propast. Zgodilo se je nasprotno, naše družine so ostale to, kar so bile: vzorne slovenske krščanske družine. Najboljši dokaz za to trditve so tiste družine in posamezniki, ki hote in namerne niso hoteli biti v naši skupnosti in so se kot samostojniki izgubili.

Za ohranitev in okrepitev našega verskega in nravno zdravega in narodnega življenja smo si postavili trdne temelje v cerkveni in v narodnih, kulturnih organizacijah. Razvili smo izredno versko in narodno kulturno delovanje, ki je zajelo in še vedno zajema vse naše duhovno življenje od nedeljske maše, raznih skupnih pobožnosti, duhovnih vaj, apostolata in krščanske dobrodelnosti pa do kulturnih ustanov, kot so naše šole in tečaj za vzgojo zdrave slovenske mladine, za njen verski, nravni in kulturni razvoj. To so naše organizacije, pevski zbori, ki nam ohranjajo in dvigajo slovenskega duha in zavednost. To življenje je tako razgibano in uspehi tako vidni, da so ne le tuji, temveč tudi naši rojaki, ki iz drugih dežel pridejo med nas izredno začudeni, presenečeni, večkrat do solz gajeni. Res je v vsem tem v ogromni meri bila udeležena pridnost, navdušenje in požrtvovalnost idealnih poedincev in skupin, vendar usmerjevalec te mnogovrstne podjetnosti in aktivnosti je bilo osrednje društvo.

Te mnogostranske aktivnosti društvo samo sčasoma ni moglo več obvladati. Logična in povsem naravna posledica je bil nastanek novih slovenskih Domov. So bili ljudje, ki so hoteli naše osrednje društvo prikazati kot oviro za ustanavljanje Domov. Resnica je bila ravno nasprotna. Kar je osrednje društvo želelo in hotelo je bila enotnost delovanja, ohranitev naših skupnih ciljev in teženj in močno medsebojno povezavo. Temu so nasprotovali osebni cilji. Proti tem se je društvo postavilo.

1944 - 1979

35. OBLETNICA USTANOVITVE NARODNEGA ODBORA
Z A S L O V E N I J O — SLOVENSKEGA DEMOKRATIČNEGA
POLITIČNEGA PREDSTAVNIŠTVA V SVETU.

r. Andoljšek, 58, Ribnica; Nadja Hri-
bar, Bled; Bruno Anderli, 54, Gojače;
Marta Cvetežnik, 60, Podgorje; Rado-
van Verk, up. š. ravn., Podlehnik; Mi-
lan Slovnik, Brezovica; Brigita Jeraj
r. Janc, Vodice; Avgusta Dornik r.
Pintar, Savlje; Marjan Dajčman, „druž-
benopolitični delavec“, direktor KEMA,

ni pa zaviralo nikdar krajevnih teženj in osamosvojitve, to je zdravega in urejenega lokalnega patriotizma. Zato je priklicalo v življenje Medorganizacijski svet, ki je najboljši regulator naše aktivnosti, naših upravičenih teženj in ciljev za napredek in koristi naše slovenske skupnosti v Argentini.

Da se je vse to moglo doseči, je gotovo sad neumornega dela in požrtvovalnosti naših voditeljev in javnih delavcev tako v osrednjem društvu kakor v organizacijah in Domovih.

Vsa zahvala in priznanje pa naj velja tistim odbornikom Društva Slovencev in Zedinjene Slovenije, ki že 31 let požrtvovalno sodelujejo v osrednjem odboru. Postarali so se v garanju za lastni obstanek pa tudi v garanju za narodov blagor. Niso za to prejeli ne nagrad in ne priznanj, pač pa mnogo in večkrat neupravičenih kritik. A jih to ni zlomilo niti ustrašilo. V zavesti, da delajo za dobro in potrebno skupno stvar, so vztrajali in še danes vztrajajo. Radi bi prepustili svoja mesta drugim mlajšim in si privoščili potrebni počitek, a vedno primanjkuje delavoljnih in tudi izkušnih mož.

V nedeljo 25. marca 1979 bo odbor Zedinjene Slovenije pred nami vsemi spet polagal obračun svojega delovanja. Po eni strani bo ta obračun lahak, po drugi pa zelo zanimiv in poučen. Ne bilo bi prav, da bi čakali na opis običnega zbora v Svobodni Sloveniji. Za vse, ki smo člani tega našega skupnega društva je častna dolžnost, da se običnega zbora osebno udeležimo. Sledimo budno vsem poročilom, dajmo priznanje koristno izvršenemu delu in če bomo ugotovili, da je bilo to ali ono narobe narajeno, povejmo v lepi obliki svoje mnenje pred vsimi zborovalci, saj je stvarna kritika koristna in potrebna. Potrdimo novi odbor, ki ga bomo volili s svojo navzočnostjo, dajmo mu pobude in navodila, nasveti in predlogi, dajmo mu koristnih smernic in navodil za bodoče delo. Lepa udeležba na običnem zboru je najlepše priznanje in spoštovanje društva kot ustanove in njegovih funkcionarjev. Morda komu res ni mogoče priti na občni zbor, mislimo na člane, ki živijo daleč zunaj, na žene gospodinje, bolnike. Vsi ti imajo možnost, da po pooblastilu prisostvujejo. Poslušimo se tudi tega sredstva. Napišimo nooblastilo na člana, ki bo šel na občni zbor in podpišimo nooblastilo, saj to nič ne stane, je pa tudi to dejanje znamenje članske zavednosti in priznanja.

31 let je društvo vzdržalo in deluje. Od nas vseh je odvisno, da ga ohranimo še v bodoče do zlatega jubileja in še čez. Bilo nam je potrebno v prvih letih našega bivanja v Argentini, nič manj nam ni potrebno danes v tej ideološko zmešani in zmaterijalizirani preločni čosov. Naj nam bo Zedinjena Slovenija tudi v bodoče naš skupni krov, naš kulturni usmerjevalec in narodni vodnik. Pk.

SLOVENCİ V ARGENTINI

Osebnosti novice:

Rojstvo: V družini arh. Jureta Vombergarja in ge. lic. Metke roj. Debeljak se je 18. t. m. rodila hčerka Pavlička Irena. Iskreno čestitam!

Krsta: Krščeni sta bili: v Carmen de Patagones Marija Romina Telič, hčerka Ladota in ge. Marte roj. Bayzan. Krstil jo je g. Jaka Fideršek. Dne 3. februarja pa Karla Ferfolja, hčerka Jožeta in ge. Monike roj. Pirc. Za botra sta bila Andrej Ferfolja in Marjana Pirc. Krstil je g. župnik Tone Rant. Čestitam!

Buenos Aires

Letošnje prvo mladinsko srečanje

Zvezna odbora SDO in SFZ sta pričela svoje delo v letošnjem letu z mladinsko mašo in sestankom. Msgr. Orehar, ki je daroval sv. mašo, je v pridri dal novima odboroma in vsej mladini sploh, smernice in nasvete, ki naj bi omogočili čimvečji uspeh pri delovni organizaciji.

Po zajtrku so se udeleženci pomaknili v veliko dvorano, kjer je bila, ob prijateljskem razgovoru, prijetna glasba. Sestanek se je začel z molitvijo, nakar je predsednica Marta Urbančič pozdravila gospoda predavatelja in vse navzoče, potem je spregovoril nekaj besed v istem smislu tudi predsednik Pavel Pleško. Oba sta s povabilom k medsebojnemu zblizevanju med slovenskimi mladimi poudarila nujnost o večjem udeleževanju članstva pri življenju organizacij, o potrebnem idealizmu posameznikov in o bistvenem veselju in ljubezni, katere morajo zmeraj izžarevati mladi ljudje.

Odbornik Jože Cukjati je predstavil govornika univ. prof. dr. Milana Komarja in ga prosil, naj začne s svojim predavanjem.

Nad vse zanimivo in lepo podano predavanje je razložilo letošnje geslo mladinskih organizacij: „Samo kdor je dedič, more biti pionir“, združeno s številnimi primeri iz praktičnega življenja. Glavna misel predavanja je bila v tem, da nam je vsem slovenstvo zaradi slovenskega porenja prirojeno, in se ga nihče ne more otresti, razen v svojo škodo in v škodo skupnosti.

Tako jasnih predavanj si mladina še želi.

PO ŠPORTNEM SVETU

JUGOSLAVIJA je ostala v evropski namiznoteniški prvi ligi. V litvanskem mestu Kaunas je premagala sovjetsko reprezentanco s 4:3. Prvo mesto so osvojili češkoslovaški igralci, ki so premagali vse nasprotnike, slede Madžari s 5 zmagami, Francozi in Angleži s tremi zmagami, ter Zahodna Nemčija, švedska in Jugoslavija s po dvema zmagama, na zadnjem mestu je Sovjetska zveza z eno samo zmagjo.

NA TEKMOVANJU v alpskih disciplinah za svetovni pokal v tej sezoni so se najboljši smučarji pomerili na smučiščih na Jasni in čeških Tatrah. V veleslalomu je švedski tekmovalac Ingemar Stenmark dokazal, da je nepremagljiv v tej panogi, saj je dobil že štiri zaporedni veleslalomi. Slovenec Bojan Križaj pa je potrdil, da sodi med najboljše. Osvojil je drugo mesto! Odličien je bil tudi Boris Strel, ki je zasedel sedmo mesto in si s tem prvič pridobil nekaj točk v tekmovalju za svetovni pokal. Po tem nastopu je v točkah vodil Stenmark s 125 točkami pred Luescherjem (švica) z 80 točkami, tretje mesto si delita Križaj in švicar Hemmi s 56 točkami, Strel je dobil 4 točke in se uvrstil na 21. mesto. (Nad. na 4. str.)

SLOVENCİ po SVETU

AVSTRALIJA

Avstralski mesečnik „Misli“, ki ga odlično urejuje pater Bazilij, je najmočnejši in verjetno edini glasnik in branilec resnice med Slovenci v Avstraliji. Zato je tudi deležen napadov, podtikanj in obrekovanj „rdečkarjev“ v domovini in v Avstraliji. Ivan Kreft, ki je bil na kratkem obisku v Avstraliji, je v ljubljanskem „Nedeljskem dnevniku“ z dne 14. januarja očital „Mislim“ poleg drugega tudi to, da je list „političen v klerikalnem smislu“. V letošnji januarski številki lista je urednik pater Bazilij pod naslovom „Malo razgovora“ povedal Kreftu resnico tako glede klerikalizma, kakor tudi glede drugih očitkov. Odgovor ponatiskujemo v celoti, ker je res zanimiv in je zadel v živo. Takole glasi:

F. P. se zahvaljujem za pošiljko osemnajste strani ljubljanskega „Nedeljskega dnevnika“ z dne 14. januarja letos. Celotna stran pod naslovom „Domovina je čedalje bliže“ govori o Avstraliji oz. avstralskih Slovencih. Poročilo je napisal 72-letni IVAN KREFT, doma iz Radgone. Samo tri skromne dni je preživel v Sydneyu, pa je bil o slovenskih razmerah v Avstraliji (ne samo v Sydneyu!) tako „dobro“ poučen, da se je usodil napisati prilično dolgo reportažo. In ker je očitno poslušal ali vsaj registriral samo eno plat zvonjenja (tisto, ki jo sme slišati tudi domovina!), je članek kaj enostranski tudi po vsebini, ne samo po dolžini ene časopisne strani. Ker Ivan Kreft ni le „znani slovenski publicist“, ampak tudi „bivši politik“ in večletni „član osrednjega odbora Slovenske izseljenske matice“ (tako ga je predstavil 19. dec. 1978 Jože Čuješ na slovenski strani v „Novo doba“), je te enostranske linije

vajen in mu ni moč zameriti. Bolj so zamere vredni njegovi avstralski gostitelji, ki so mu tako enostranska in v mnogočem krivična ter neresnična poročila servirali.

Naravno, da udari Kreft po „političnih izseljencih“ med nami, ki so se silno „kompromitirali“ in nimajo v ekonomski emigraciji „nobene opore“. Te vrste klofut so danes moderne in ob vsaki priliki nujno lete po vseh tistih, ki se še niso uklonili pritisku režima iz domovine. Po Kreftu je politična emigracija pri nas „izgubila že skoraj ves ugled“, tudi „zaradi grdega izkoriščanja tistih, ki se ob prihodu na to oddaljeno celino, brez znanja jezika in poznavanja razmer, niso znašli, pa so bili prepučeni na milost in nemilost vrhovom sovražne politične emigracije“. Tudi na drugem mestu reportaže je še enkrat poudarjeno, da ta del naše narodne skupine „izgublja podporo izseljencev“, kajti „vsaj v prvih letih biva-

nja v Avstraliji so marsikaterega priseljence iz Slovenije vodilni politični emigranti hudo izkoriščali tudi gnotno. Za vsako še tako malenkostno uslugo je moral seči globoko v žep.“ Pri obeh omembah izkoriščanja nekako v isti sapi Kreft udari tudi po našem obveščanju. Ob prvi omembi imenoma omenja mesečnik MISLI, ki „popačeno prikazuje življenje v socialistični domovini“, pri drugi pa dokazuje, kako „izmišljenim zgodbam o slabih razmerah v domovini naši vse manj nasedajo, saj vse pogosteje obiskujejo domovino in tako sami razkrivajo laži, s katerimi jih skušajo politični emigranti odvracati od Jugoslavije...“

Zanimive in silno posplošene ugotovitve. Ne le o današnjih „izmišljenih zgodbah“ ter „lažeh“, tudi in celo o grdem gnotnem izkoriščanju novodošlih priseljencev. Ker ni imen, leti na vse vidne osebnosti. Tudi na gostitelja Jožeta Čuješa, ki se je tista leta še prišteval med vodilne politične emigrante. Vsaj on naj bi Kreftu (tudi v svoj zagovor) dal stvarnejšo sliko. Ker v isti sapi poročevalec udari tudi po naših MISLIH, preko katerih s privolitvijo urednika politična emigracija „širi napetost med našimi izseljenci“, upravičeno sklepam tudi lastno opredelitev med takratne izkoriščevalce. Zares zanimivo! Zlasti še ob temle dejstvu: ko me je prišel sydneyški konzulat prvič snubit, je bilo takratnega vi-

cekonzula sama hvala, kaj vse sem že dobrega storil za priseljence. Celo prosta vožnja na počitnice v domovino mi je bila ponujena (in z moje strani odklonjena) v zahvalo...

Mesečnik MISLI je po Kreftovem „političen v klerikalnem smislu“, ki „napada predvsem našo družbeno ureditev, ni pa mogoče reči, da bi bil proti Jugoslaviji kot državi, če bi imela meščanski družbeni red“. Ob vsem tem zveni kar nekam tolažilno Kreftova ugotovitev, da „popačeno“ poročanje MISLI priseljenci „vse bolj odklanjajo“.

Na to bi kot urednik odgovoril tole:

1. Razmišljam, kako neki bi se mogle MISLI režiiti političnega pečata, ki ji ga od časa do časa — zadnja leta vedno pogosteje — pritisnejo od doma? Zaključek je, da najbrž z enim samim korakom: z rdečo zvezdo na platnicah in z vsebino v podporo režimu. Kajti politika je vse in samo to, kar se ne pusti vpreči v propagandni voz domače diktature. Očitek klerikalizma bi potem sam od sebe odpadel.

2. MISLI so list slovenskega zdomstva: poudarjajo svobodno slovenstvo in se brez potrebe ne zaletavajo v bivšo državljansko. Nikoli pa ne bo list zagovornik kakršnekoli diktature (če-tudi se skriva pod naslovom „družbene ureditve“), kajti rodil se je v svobodnem svetu ter ima vso pravico in dolžnost svobodnega obveščanja. Ravno to režim doma silno boli. Celo vsaka še

tako mila kritika in ljubljanskem „Delu“ je, ponatisnjena v MISLIH, že hud „napad“ in „mazanje domovine.“ — Pri svobodnem poročanju pa MISLI nimajo in niso nikoli imele namena prati bravcem možgane: vsak ima svojo pamet in si svoje politične ideje sam izbira. Če bi pa kdaj v bodočnosti prišlo do narodnega razpota, bodo gotovo tudi MISLI zdomcem znale povedati svoje mnenje. Kar bodo reklo, bo vsekakor v prid slovenstvu in domovini, ne tujim interesom.

3. Nihče avstralskih Slovencev do sledi ni bil prisiljen k naročbi MISLI, kakor je ob obisku domovine prisiljen na sramotni intervju, ki naj ga vsaj malo preplasi in zmehača v prid režimu. Kljub temu imamo veliko „dokazov“, kako „popačeno poročanje“ MISLI izseljenci „vedno bolj odklanjajo“. Med njimi je gotovo dejstvo, da smo z novim letnikom spet dvignili naklado. Okrog 300 novih plačilnih naročnikov v zadnjih treh letih (in že teh prvih tednih novega leta kar 14 novih) kaže res v smer splošnega „odklanjanja MISLI“. Prav tako dolga vrsta naročnikov, ki prostovoljno dodajo v Tiskovni sklad (mnogi celo več kot znaša naročnina), da s tem MISLIM podaljšujejo svobodno življenje.

Kaj praviš, tovariš Kreft? To je pa — vsaj glede MISLI — druga plat, za katero ob kratkem obisku ni bilo posluha. Urednik.

Po športnem svetu

(Nad. iz 3. str.)

V RATEČAH je na 34. državnem prvenstvu v teku na 30 km osvojil naslov prvaka Bojan Cvajnar iz Zebov, član ljubljanske Olimpije.

HANNI WENZEL iz Liechtensteina je letos že drugi zaporedoma osvojila zmago v pohorskem tekmovanju v alpskih disciplinah z zmago v slalomu; slovenski tekmovalki Zavadlavova in Jermanova sta z 20. in 21. mestom prvič v zgodovini slovenskega damskega alpskega smučanja dobili točke za svetovno prvenstvo.

OBVESTILA

SOBOTA, 17. marca:

SST ravn. M. B.: Vpisovanje ob 16.30; začetek pouka s sv. mašo ob 19. uri.

Pouk slovenščine za kasteljansko govoreče otroke od 6. do 12. leta starosti bo v Slovenski hiši ob 10.30.

NEDELJA, 18. marca:

V Hladnikovem domu bo ob 16. uri 26. redni letni občni zbor.

Tradicionalna tombola v Slomškovem domu.

SREDA, 21. marca:

Liga žene mati San Martin: redni mesečni sestanek ob 18.30 uri ob 19. uri.

SOBOTA, 24. marca:

Redni občni zbor Slomškovega doma.

NEDELJA, 25. marca:

Roditeljski sestanek Slomškove šole. Občni zbor društva Zedinjena Slovenija ob 9.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 31. marca:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

ČETRTEK, 5. aprila:

Na Pristavi ob 15. uri redni sestanek ženskega krožka. Msgr. Anton Orehar bo imel razgovor o temi „Žena v družini“.

Mednarodni teden

(Nad. iz 2. str.)

SOCIALISTIČNI državni predsednik Italije Pertini je znova poveril sestavo nove, 41. italijanske vlade po 2. svetovni vojni, demokristjani Andreottiju, ki je ponovno zavrnil zahtevo italijanske KP, da mora sprejeti v vlado „neodvisne levičarje“, če hoče, da ga bo italijanska partija podprla v parlamentu. Vse kaže, da se Italija ne bo mogla izogniti zgodnjim splošnim volitvam, ki jih ne demokristjani ne komunisti nečejo, ker nobeden od njih ni gotov zmage.

ZEDINJENA SLOVENIJA

BUENOS AIRES

XXXII. redni občni zbor

V NEDELJO, 25. MARCA 1979, ob 9.30 v mali dvorani SLOVENSKE HIŠE, Ramón L. Falcón 4158.

DNEVNI RED:

1. Določitev dveh overovateljev zapisnika občnega zbora in branje zapisnika prejšnjega občnega zbora.
2. Obravnavanje bilance za leto 1978 in poročila upravnega in nadzornega odbora.
3. Volitve upravnega in nadzornega odbora ter raziščišča za dve leti.
4. Določitev članarine za leto 1979.
5. Slučajnosti in predlogi.

Če ob napovedani uri ne bi bilo navzočih več kot polovica članov društva, se bo občni zbor pričel eno uro potem (ob 10.30) in bo sklepčen ob vsaki udeležbi. (Čl. 16 pravil).

Ob 9.30 bo v slovenski cerkvi sv. maša, pri kateri bomo molili za žive in mrtve člane društva. Kdor se iz važnega vzroka ne bi mogel udeležiti občnega zbora, naj pismeno pooblasti kakšnega drugega člana.

COOPERATIVA DE CREDITO "S.L.O.G.A." Ltda.

(Sociedad Legal Orientadora General del Asociado)
Matrícula INAC No. 5380

Bmé, Mitre 97 — Ramos Mejía — La Matanza — Buenos Aires

Convocatoria

De conformidad con lo dispuesto por el artículo 20º de los Estatutos Sociales, se convoca a los señores socios a la Asamblea General Ordinaria, que se realizará el día 31 de marzo de 1979 a las 19.30 hs. en el local de la calle Castelli N° 28 de la ciudad de Ramos Mejía, partido de La Matanza, provincia de Buenos Aires, para tratar el siguiente

ORDEN DEL DIA

- 1º Designación de dos asambleístas para suscribir el Acta de la Asamblea.
- 2º Elección de una Comisión Escrutadora, según lo dispuesto por el Art. 23º de los Estatutos Sociales.
- 3º Consideración de la Memoria, Inventario, Balance General, Estado de Resultados, Anexos N° 2 y 3 e Informe del Síndico, correspondientes al Ejercicio Económico N° 18, iniciado el 1º de enero de 1978 y finalizado el 31 de diciembre de 1978.
- 4º Elección de miembros del Consejo de Administración y Síndicos, según lo determinado por el Art. 28º de los Estatutos Sociales. Por dos años: 1 Presidente, 1 Pro-Secretario, 1 Pro-Tesorero, 3 Vocales Titulares y 1 Vocal Suplente. Por un año: 1 Síndico Titular y 1 Síndico Suplente.

EL CONSEJO DE ADMINISTRACION

DRUSTVENI OGLASNIK

Tečaj slovenščine za kasteljansko govoreče otroke od 6. do 12. leta starosti se bo začel v Slovenski hiši v soboto 17. marca ob 10.30, za 4 do 6 letne pa po Veliki noči ob istem času.

IZZA ŽELEZNE ZAVESE

„Tovariš komisar, ali res prekašamo ZDA v tehničnem, gospodarskem in vojaškem oziru?“
„Res! A dopovej to Amerikancem!“

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritiščje
Capital Federal
Tel. 393-2413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 666-4366.

18. MARCA

V nedeljo, 18. marca, na lepem vrtu **SLOMŠKOVEGA DOMA**

18. TOMBOLA

Glavni dobitek po izbiri

ali: klimatska naprava **FEDERS 1500**;
ali: stereofonični aparat **ZENIT**;
ali: moderni hladilnik.

Pričetek klicanja številok ob 16.

Rezervirajte si prostor pravočasno.
NA VESELO SVIDENJE!

Umril je 17. februarja 1979 v Ljubljani naš dragi brat, stric in svak, gospod

Vinko Heinrichar

Počiva med svojci, v družinski grobnici v Selcah nad Škofjo Loko. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Zalujoči:

Francka Kos, roj. Heinrichar
Franc Heinrichar
Minko Heinrichar z družino
in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Bolzano, Mendoza

Izredne uradne ure v SLOGI

OB SOBOTAH OD 16. do 19. ure

- SAMO ZA NALOŽBE DENARJA (Vezani in navadni deleži).
- POKOJNINSKA POSVETOVALNICA — Vodi g. Adolf Škrjanec. (Namesto ob sredah, bo odslej ob sobotah od 16. do 19. ure).

SVOJI K SVOJIM! V SLOGI JE MOČ!

Z žalostjo v srcu sporočamo rojakom žalostno novico, da nas je za vedno zapustila in odšla k Bogu v večni dom naša ljubljena mama, stara mama in sestra, gospa

Marija Sabotič roj. Hrast

Po kratki in hudi bolezni je v Gospodu zaspala 2. marca 1979 v 68. letu starosti.

Pokopali smo jo v soboto 3. marca na pokopališču Villegas, San Justo.

Zahvalimo se vsem prijateljem in znancem, ki so jo obiskovali v bolnišnici in na domu. Iskrena zahvala dr. Mihi Starihi za vso skrb, obiske in pomoč v sanatoriju. Posebna zahvala našemu g. župniku Škerbcu za vso duhovno skrb, obiske, pogrebno sv. mašo in pogrebno opravilo ob grobu. Zahvalimo se msgr. Oreharju, krajevnomu župniku Zitzmannu, dr. Zaklju, dr. Gnidovcu, g. Lamovski in g. Pintarju za molitve ob krsti. Prisrčna zahvala tudi vsem, ki ste jo prišli kropiti ali jo spremljali iz hiše v cerkev in na pokopališče. Spominjajmo se pokojne mame z molitvijo!

Zalujoči:

Hčerka Marica por. Makovec z družino,
hčerka Nadica por. Bieber z družino,
sestri Jožefa in Tilka,
brata Franc in Miha z družinama.

Ramos Mejía, Lanús, Pariz, Borjana.

DJILAS, RANKOVIĆ IN KARDELJ

Edvard Kardelj, 69 letni glavni teoretičar jugoslovanskega komunizma, ki je sedaj umrl, je bil po svoji naravi Tito zelo malo soroden. Tito namreč vedno misli v kategorijah moči, oblasti, teorije so ga vedno zelo malo zanimalo, pa tudi institucije so mu samo orodje za oblast in jih uporablja, dokler so mu koristne, da jih potem postavi ob stran. Zapletene ideološke temeljne razlage jugoslovanskega „samoupravljalnega socializma“, ki ga je zasnoval Kardelj, je bilo zaradi komplicitranosti in vedno novega spreminjanja težko približati razumevanju ljudstva... Pa tudi Tito so morale ostati tuje. Toda kljub temu je smrt tega „izumitelja“ Tita zelo prizadela.

Učeni slovenski učitelj Kardelj je stal štirideset let ob strani Tita. On je bil vedno na oblasti. Zavedal pa se je tudi, da jo je prejel vedno kot fevd iz močnejše roke. Tako je služil Titu in je sprejel tudi to, da je ta dolgo časa drugo mesto prepuščal drugim. Bil je vedno zanesljiv. Ni nobenega znaka, da bi Kardelj kadarkoli v težkem položaju pustil Tita samega, kaj

še, da bi se postavil proti njemu. Je to zvestoba, ali — slabost? Naj bo karkoli — Tito je zaupal Kardelju. Po njegovi smrti je komaj kdo v njegovi okolici, ki bi mu zaupal.

Usoda drugih iz Titovega najozkejšega kroga.

Krog Titovih tovarišev, s katerimi je od l. 1944 do 1945 prevzel v upravo Jugoslavije, se je od časa do časa vedno bolj ožil. Nekateri so umrli, nekateri je on odrazil od sebe, in spet drugi so se ga sami odrekli. Prve spremembe so nastale l. 1948 ob konfliktu s Stalinom. Tedaj sta se namreč postavila na sovjetsko stran Hrvat Hebrang in Srb Žujović. Hebrang, ki je že izgubil Titovo zaupanje, ker je nasprotoval hitri industrializaciji države, je bil vržen v ječo, kjer je storil samoumor, kakor pravi uradna verzija, ki pa je zelo dvomljiva. Tudi Žujović je prišel v zapor, s katerim ni bilo starih neporavnanih računov. Tudi je bil manj nevaren kakor Hebrang, ki je bil precej priljubljen pri hrvatskih partijcih. Žujović se je podrgel

„samokritiki“ in bil l. 1950 izpuščen iz zapora. Kot upokojenec je živel do l. 1976.

L. 1953 je Tito izgubil gospodarskega sodelavca, ki mu je najbolj zaupal, namreč Slovenca Kidriča. Ta je v spreminjajočem načinu uveljavil Titove želje v gospodarski politiki, jih ideološko utemeljil in izpeljal. Bil je prav tako poln idej, kakor nerealni. Mnogim velja on za pravega izumitelja jugoslovanskega samoupravljanja. Ko je umrl za leukemijo, je imel šele štirideset let.

L. 1954 je Tito preklel svojega tovariša Djilasa, „ljubljenca Partije“, ki se je v teku let spremenil iz fanatičnega predstavnika nasilnega komunizma v reformatorja komunizma, da, končno celo v revizionista. Bil je obsojen in več let v zaporu. Živi v Beogradu, še vedno piše knjige ter je nekakšen „Disident, ki ga Tito trpi“, ga sicer ne muči, toda ga ima pod „opazovanjem“. Uživa pokojnino, toda je brez — potnega lista.

Predsednika parlamenta Moša Pijsade je Tito cenil, toda v mnogem ne razumel. Ta po poreklu izobraženi beograjski Jud, ki je študiral

umetnostno zgodovino, bil časnikar, umetniško nadarjen slikar, je postal po prelomu z Moskvo kot ustvarjen za to, da je na zahodu budil simpatije in iskal denar za izolirano Jugoslavijo, ki pa je kljub temu ostala pravovernno komunistična.

Slušni aparati v spalnici

Najbolj presenetljiva in po posledicah najvažnejša sprememba je postala z odstranitvijo podpredsednika in polkovnika tajne policije Rankovića poleti l. 1966. Srb Ranković, izučen krojač, je bil vodja trdega policijskega režima. Tito je Rankoviću dajal nekaj časa celo prednost pred Kardeljem. Ranković ni preganjal samo ljudi drugega mišljenja, temveč tudi pripadnike drugih narodnosti v mnogonarodni državi (Albance, Makedonce) pa tudi Hrvate. Celotna srbska inteligenca je trpela pod njim. Hotel je nadzirati celo Tita s tem, da mu je v spalnico napepljal tajni slušni aparat. Ob reformah za časa „pomladi“ je odletel, ne da bi ga Tito iz posebne milosti postavil pred proces. Zdaj je pensionist v Beogradu.

Velika čistka leta 1971 in 1972 je zadela važne politike mlajše generacije,

pa tudi starejše iz ožjega kroga, kakor npr. Srba Kočo Popovića, nekdanjega generala, notranjega pa tudi zunanjega ministra, celo podpredsednika. Leta 1972 je sam odložil vse funkcije kot protest proti temu, da je tedanje srbskega voditelja Nikezića odstavil zaradi „liberalizma“.

Od stare garde Titovih najozkejših sodelavcev je ostal samo še Hrvat Bakarić, ki je preživel vse čistke. Važnost je dobil šele po koncu vojne l. 1945 ter je bil dolgo let predstavnik hrvatske partije in „republike“. Ima pa to lastnost, da pripravlja nove reformne načrte, pa jih takoj pusti pasti, če Tito niso všeč. Morda bi mogli šteti sem še Srba Stambolića, ki pa ni bil bogveka uspešen ministrski predsednik, pa Minića, zunanjega ministra, ki je bil državni tožnik v Mihajlovičevem procesu...

Tito mora biti, osamljenemu, težko pri srcu. Kako pa je bil notranje blizu svojim bivšim sodelavcem, je težko reči. Ali ne stoji vsem ljudem mrzel nasproti? Da se je celo kot 85 letnik oddaljil od svoje Jovanke, s katero je živel skupaj trideset let, govori za to.

FZ-Rr

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires,

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correos Argentina Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.419.886	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1979: za Argentino: \$ 25.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 28.000.—; ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 30 USA dol.; obmejne države Argentine 25 USA dol.; Avstralija 35 USA dol.; Evropa 32 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 24 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

	KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z o. z.
	BME. MITRE 97 RAMOS MEJIA T. E. 658-6574
URADNE URE: PONEDELJEK, SREDA IN PETEK OD 15. DO 19. URE.	